

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

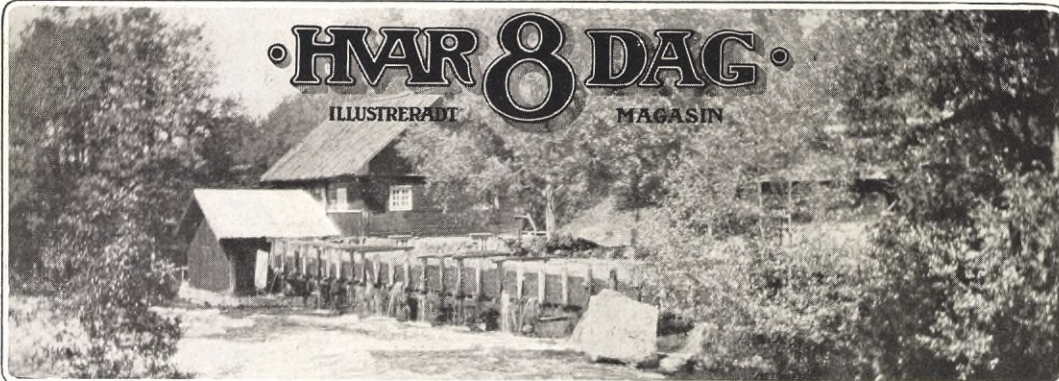
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

HACKEFORS I ÖSTERGÖTLAND 100-ÅRIGA KVARN. — AMATÖRFOTO. R. BLOMQVIST, STOCKHOLM.

16:DE ÅRG.

DEN 5 SEPTEMBER 1915

No 49.

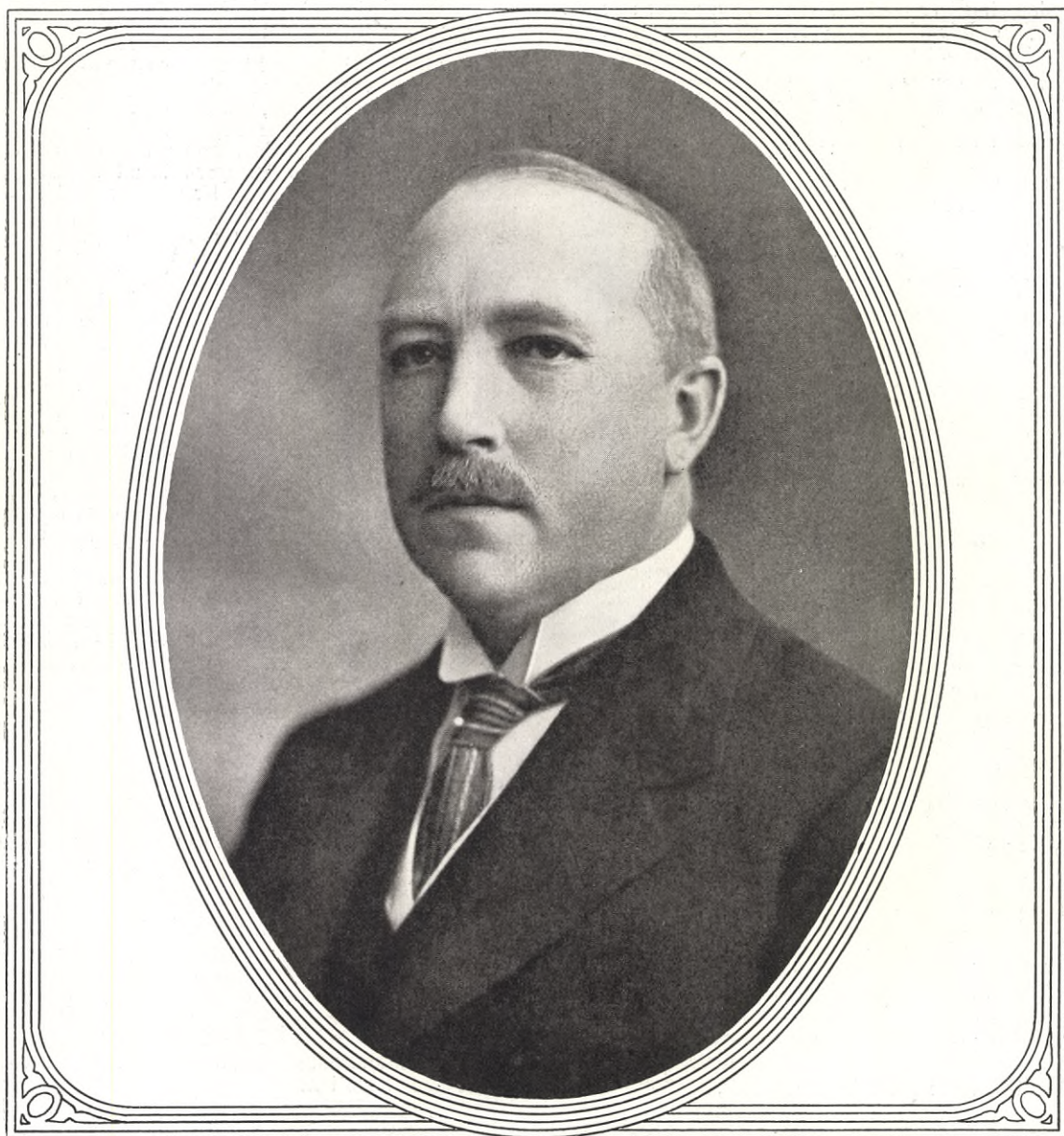

Photo. Jager, Sthlm.

K. H. J. Bergström

H. J. Bergström

JOHN JEANSSON

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

I våra dagar har man rätt svårt att sätta sig in i, att det funnits en tid, då Kalmar icke blott var Sveriges andra stad, utan äfven i det afseendet dess "Göteborg", att det utgjorde den förnämsta hamnen för förmedlingen af trafiken mellan Sverige och utlandet. Likväl var det så. Innan Sverige ännu hunnit vända sitt ansikte åt väster, hvilket knappt på allvar skedde förr än genom frederna i Brömsebro och Roskilde, var Kalmar den stora ut- och införselporten från ett Sverige, som till följd af Skånelands samhörighet med Danmark ännu saknade sin naturliga afrundning söderut. De skånska landskapens förvärf, så lyckosamt, när man tänker på Sverige i dess helhet, betydde för Kalmar närmast ett dräpslag, hvars tyngd blott obetydligt lindrades af stadens upphöjande till stiftsstad. Först under de sista årtiondena, då omfattande järnvägsförbindelser gifvit det en ställning som sydöstra Sveriges affärscentrum, har följt en renässans för staden, hvari icke ens Kalmarstiftets inrättning i år lär komma att vålla något afbräck. Dugliga köpmäns idoghet och framsynthet ha skänkt den urgamlas, med så många historiska minnen förknippade, i en härlig natur belägna staden vid Kalmarsund en ny blomstring med än rikare utvecklingsmöjligheter.

Bland de män, som bidragit att skapa det nutida Kalmars framtidsutsikter, intager den man, hvars bild i dag synes på H. 8. D:s första sida, ett af de alla främsta rummen.

John Jeansson är född i Kalmar den 21 augusti 1865 och fyllde således för helt kort tid sedan sitt första halfsekel. Föräldrarna voro grosshandlaren Därstedes Joh. Jeansson och hans maka Emma Parrow. Redan fadern hade förvärvat sig en aktad plats i fädernestadens historia. Som grundläggare af det stora industriella etablissementet Kalmar Angkvarn, hvars betydande dimensioner icke kunnat undgå att tilldraga sig hvarje Kalmar-besökandes blickar, har han varit en föregångsman inom dess industri och äfven som donator till allmännyttiga ändamål har han inskrifvit sitt namn i dess häfd. John Jeansson bestämde sig tidigt att träda i hans fotspår äfven hvad lefnadsyrke beträffar. Efter att ha genomgått sex klasser vid Kalmar högre allmänna läroverk begaf han sig till utlandet, där han genomgick ett tyskt realgymnasium och därefter fortsatte sina språkliga och kommersiella studier i London 1884—85 och i Paris 1885. Vid hemkomsten anställdes han å faderns kontor och blef där redan tidigt satt i tillfälle att fritt utveckla sin förmåga, i det han år 1889, endast 24-årig, fick öfvertaga den närmaste ledningen af ångkvarnen i egenskap af vice verkställande direktör. Det har varit under John Jeanssons ledning detta företaget nått sin nuvarande ledande ställning inom kvarnindustrien, han har utvidgat det med riskvarn och stärkelsefabrik och det intager för närvarande platsen som Sveriges, kanske Nordens största etablisseman på området.

Jämsides härmed har under den framsynte och kraftige affärsmannens ledning Ångfartygsaktiebolaget Ka marsund, hvari Kalmar ångkvarnsaktiebolag innehar majoriteten, äfven det genomgått en vacker utveckling och monstrar för närvarande en flotta på icke mindre än tio ångare, af hvilka den senast anskaffade, som går på fraktfart i Nordsjön, antyder en utvidgning af verksamhetsprogrammet.

Utom för dessa båda bolag, som till hufvudsaklig del behärras af den Jeanssonska familjen och hvari han är verkställande direktör, har John Jeans-

son tagits i anspråk jämväl för åtskilliga andra. Han är sålunda ledamot af styrelserna för Kalmar läns östra järnvägsaktiebolag, i Kalmar verkstadsaktiebolag, i Södra Smålands stadshypotekslörening samt vid Smålands enskilda banks afdelningskontor i Kalmar.

År 1899 utnämndes han till brittisk vice konsul. Släkttraditionerna såväl som personliga egenskaper ledde till, att konsul Jeansson af sin stad tidigt anlätades för allmänna värf. Redan år 1896 invaldes han i stadsfullmäktige och bekläder där sedan 1911 ordförandeposten. Han är äfven medlem af Kalmar stads handels- och sjöfartsnämnd och har öfverhufvud nedlagt ett mycket godt och betydande arbete i sin fädernestads tjänst.

Vid 1905 års val till andra kammaren tillhörde konsul Jeansson de yngre driftiga krafter, hvarmed kammarens högerpartier vunno förstärkning från städerna. Efter rösträtsreformen har han bibehållit sin riksdagsplats som representant för Kalmar läns södra valkrets. Efter att åren 1908 och 1909 ha haft säte i tillfälligt utskott valdes han 1910 till suppleant i bevillningsutskottet och uppflyttades. När högerns valsegrar vid riksdagsupplösningen sistlidet år medgäfvit det, till ordinarie ledamot. I politiskt hänseende protektionist, försvarsvän och moderatkonserverativ har Jeansson af andra kammarens "landtmanna- och borgareparti" insatts i dess förtroenderåd, inom hvilket han lär utöfva ett ej ringa inflytande. I kammarens debatter har han mindre deltagit med storpolitiska anföranden än med inlägg i näringsfrågor, hvilka präglats af rik sakkunskap och erfarenhet samt klarhet och reda i framställningen och därför också tillvunnit sig förtjänt uppmärksamhet. Vid mer än ett tillfälle har man också med tillfredsställelse lagt märke till hans frihet från doktrinarism, såsom t. ex. då han år 1907 trots sin tullskyddsvänliga ståndpunkt yrkade bifall till den k. propositionen om frihamn och frilager i dess helhet utan att låta skrämna sig af namnen. Äfven då han, såsom under 1914 års af socialdemokraternas föranledda stora debatt om Sveriges handelspolitik, haft anledning ingå på principiella spörsmål, har han lagt i dagen en välgörande frihet från fraser och slagord. Han aktade sig noga att upprepa den gamla satsen från tullstridens dagar, att det är utländingen, som betalar tullen. Han nöjde sig fullkomligt riktigt med att påstå, att huru tullarne verka och hvem som betalar tullarne äro frågor, som äro omöjliga att besvara — naturligtvis icke i det enskilda fallet, men generellt taget. Å andra sidan framlade han härvid en mängd intressanta sakförhållanden till de båda spörsmålen belysning ur olika synpunkter.

Konsul Jeanssons ansedda ställning bland hans yrkesbröder har föranlett hans val till ordförande i Sveriges kvarnindustriidkareförening, hvilken hederspost han innehaft allt sedan 1901. I egenskap af stor kvarnägare har han spelat en framträdande roll vid de underhandlingar och öfverenskommelser mellan statens lifsmedelskommission och Svenska kvarnföreningen, som åtminstone hittills möjliggjort, att man i vårt land kunnat reda sig utan anlitande af maximipris, spannmåls- och mjölbeslag m. m., åtgärder, hvilka till sin verkan tvifvelaktiga som de äro säkerligen i det längsta böra undvikas.

Konsul Jeansson är sedan 1893 gift med Sigrid Majjström, dotter till navigationsskoleföreståndaren Alfred Majjström i Kalmar.

SVENSKA SPÅRVÄGSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE I GEFLE DEN 19 AUG. Foto. Reimers, Gefle.

Svenska spårvägsföreningens årsmöte i Gefle tog sin början den 19 aug. med drätselkammarens sessionssal som möteslokal. Vid sammanträdet, hvars förhandlingar leddes af chefen för Stockholms södra spårvägar, kapten E. G. Hjortzberg, voro ett tiotal kommunala och enskilda spårvägar repre-

senterade. — Till styrelseledamöter invaldes enhälligt kapten E. G. Hjortzberg och direktör E. Zell samt till suppleant direktör L. J. Ernfors.

*
Civilministern, åtföljd af generaldirektör Granholm, landshöfving Björklund, aktuarie Norrman, major Fogelmarck och kapten C. A. Nordberg, har i dagarna företagit en resa för att studera de norrländska tvärbaneprojekten. Färden gick från Hoting (på under byggnad varande bananideln.) öfver Dorotea, Wilhelmina, Åsele till Lycksele.

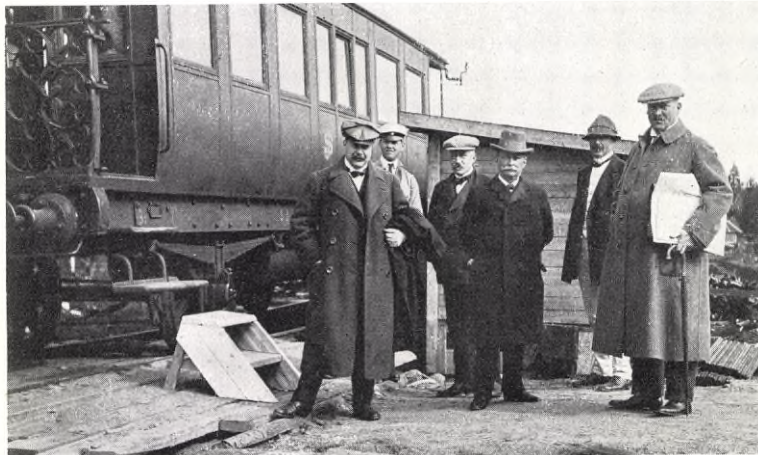

Foto. Larsson, Strömsund.

Kliche: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Stalm-Åby.

C VILMINISTERN BESER INLANDSBANBYGGET. Gruppbild tagen vid banans ändpunkt en mil norr om Dorotea.

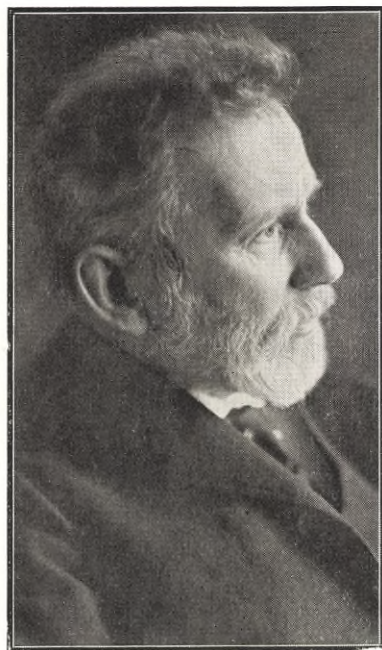
*
Tisdagen den 25 uppvaktade en deputation från förbudskongressen under anförande af ärkebiskop Söderblom konungen och överlämnade därvid den beslutade framställningen rörande tillfälligt rusdrycksförbud under kristiden. Konungen mottog deputationen mycket vänligt och yttrade, att framställningen hade hans varmaste sympatier. "Det är ju många omständigheter att taga hänsyn till, yttrade hans majestät, men saken har mina personliga sympatier och från min sida skall ej hinder läggas i vägen för, hvad som efter noggrann pröfning kan befinnas möjligt att i saken åtgöra". Deputationen uppvaktade därefter statsministern.

Foto. Kilyat, Stockholm.

Kliche: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Stalm-Åby.

DEPUTATION FRÅN FÖRBUDSKONGRESSEN EFTER UPPVAKTNING HOS KONUNGEN.

Efter porträt.
Klick: Bengt Silfverparre.
PAUL EHRLICH, den berömda tyske profes-
sorn i medicin, Nobelpristegare.
F. 54. † 20 aug.

FÖRRE AMERIKANSKE UTRIKESMINISTERN W:J JENNINGS BRYAN HÅLLER SITT ÖFVER HELA VÄRLDEN KOMMENTERADE "FREDSTAL" inför den församlade stora internationella presskongressen i San Francisco.

Vidst. bild: GREKLANDS KONSELJPRESIDENT VENIZELOS, hvilkens starka sympatier för ententen inger denna hopp om Greklands partitagande emot centralmakterna. Ögonblicksbild från ett besök vid en af de allierades expeditionstyrkor.

En internationell presskongress hölls i medio af juli i San Francisco i samband med den där pågående världsutställningen. Kongressens mest uppmärksammade tal, ett fredsföredrag, hölls af förre amerikanske utrikesministern W. J. Bryan, som för sitt anförande fick mottaga den varmaste hyllning af de närvarande tidningsmännen, hvilka till inemot ett tusental infunnit sig från världens alla hörn: Japan, Kina, Indien, Australien, Island, Filipinerna, Nya Zeeland, Kuba, Guatemala, Syd-Afrika, Egypten, Sverige, Danmark (Norge hade uteblifvit) Tyskland, England, Spanien, Schweiz, Turkiet, Rumänien, Bulgarien m. fl. länder, skrifer vår korrespondent.

Sverige representerades af redaktörerna Carl Ramberg vid Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Alex Olsson vid "Vestkusten" i San Francisco, Axel Grawander från Sala samt Gunnar Wickman, H. S. D:s korrespondent.

Nobelpristagaren i medicin verkl. geheimerådet, exc. professor Paul Ehrlich har den 20 aug. aflidit i Homburg.

Paul Ehrlich som var född år 1854 i Schlesien af judiska föräldrar vann efter avslutade universitetsstudier år 1878 medicinsk doktorsgrad. Redan tidigt gjorde han sig ett berömt namn genom sina viktiga delvis grundläggande upptäckter inom läran om blodet, särskildt med hänsyn till blodsjukdomarne, samt inom immunitetsläran och seramterapien. Äfve i kräftsjukdomarne ärnade han ett ingående och resultatrikt studium.

Efter fotografi.

Klick: Bengt Silfverparre.

»EASTLAND«—»ARABIC«, TVÅ KATASTROFER TILL SJÖSS.

DEN MED 2500 PASSAGERARE KANTRADE CHICAGOÅNGAREN "EASTLAND". Räddningsarbetet.

Vi äro i tillfälle att i dagens nummer återgifva en bild från den fruktansvärda katastrofen i Chicago den 24 juli, då ångaren "Eastland" kantrade och 1,700 af dess 2,500 passagerare funno sin död i floden eller i ångarens salonger och hytter. Ett af Chicagos största industriella bolag — Western Electric Co — hade inbjudit sin stora arbetarepersonal till en utflykt på Lake Michigan och till de 7,000 inbjudnas disposition ställt fem stora passagerarångare. Den främst liggande "Eastland" hvilken hastigt fyllts af passagerare, gjorde i samma ögonblick den skulle lägga ut från kajen en öfverhaling utåt samt kantade och lade sig på sidan på flodens botten. Af de på däck varande passagerarne, hvilka slungades ut i floden, blefvo många räddade upp i tillskyndande båtar, medan de öfriga, som befunno sig under däck, nästan utan undantag gingo förlorade, i det innan räddningsmanskabet hann bryta upp ångarens stål-sidor kväfts af det inströmande vattnet. Liken af de omkomna fördes i en ändlös procession till en närbelägen militärkasern för indentifiering. Bland offren befunno sig flera hundra svensk-amerikaner.

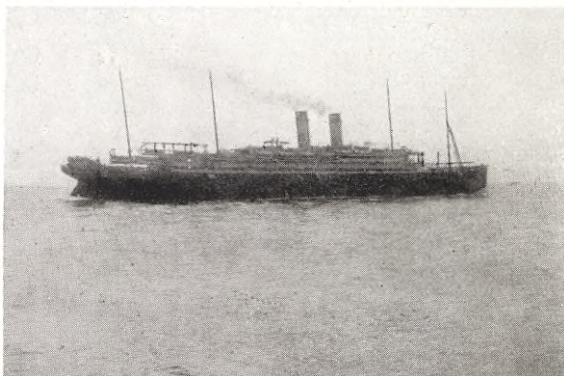
Enligt fackmäns utsago har olyckan vållats däraf att ångaren tagit för många passagerare ombord. Utom ångarens kapten, en norrman vid namn Pedersen, samt dess ägare hafva ytterligare fyra personer häktats och ställts

under åtal såsom skyldiga till den hemska olyckan.

*

Den 19 Augusti torpederades Hvita Stjärnlinjens 10000 ton stora ångare Arabic på väg från Liverpool till New York. Tordederingen som skedde utan föregående varning öfvertogs af en tysk under-vatten-båt. Större delen af passagerarna räddades, men af de omkomna märktes flera amerikaner. Händelsen väckte våldsamt upprestande i England och Amerika och har som man vet ledt till en skarp notväxling mellan Tyskland och Amerika. Det talas till och med om, att U. S. As sändebud i Berlin skulle vara återkalladt.

En svensk köpman var vid tiden för händelsen ombord på en norsk Atlant-ångare på väg hem från Newyork och denne ångare mötte Arabic ett par timmar före dennes torpedering. Vår landsman tog vidstående foto af Arabic, just som ångarne möttes och lågo midt för hvarandra. Man torde observera, att den unika bilden visar, att Arabic vid tillfället gick utan flagg, det enda vittnesbörd om detta synnerligen viktiga faktum, som torde existera.

"ARABIC" FOTOGRAFERAD AF EN SVENSK FÖRE ÅNG. ARENS TORPEDERING. — Efter en unik foto.

RÄDDADE BESÄTTNINGSMAN FRÅN "ARABIC" I QUEENSTOWN.

MUSIKKAPELLET.

FÖR HVAR 8 DAG AF **SIGNE LAGERLÖW.**

DET var ett helt familjekapell, som för många år sedan ryckt ut från sitt hemland och nu förde en ambulerande tillvaro från stad till stad, från restaurang till restaurang, öfvande och spelande från morgon till kväll, kanske ursprungligen med sin känsla för musiken, men numera helt automatiskt exekverande sina program, spelande för livets uppehälle och nödtröft. Mellan rökångorna som förtätades ju längre kvällen led, skönjde man deras ansikten mot notställare och instrument — svarthåriga unga män med resignerade ögon och smala bleka violinhänder, en röd-blommig äldre herre, som blifvit korpulent af att ständigt sitta stilla och trampa pedalerna, en voluminös lätt grånad dam, som tronade barsk lik en pensionerad krigare framför sin trumma och en spindellik gammal man, kanske morbror eller farbror i familjen, som tycktes ha följt med på en slump och gjorde sitt bästa att försvara platsen som ekvilibristisk flöjtblåsare.

Men när publikens blick sökte estradens virrvarr af löpande stråkar och verksamma händer, såg den endast Juanita. Ung och sorgsen med fällda ögonlock stod hon där, lutande sin callahvita profil öfver den mahognyröda violinen, ständigt förskansad bakom samma slutna och frånvarande uttryck som hörde hon icke själf, hvad hon spelade. Och när hon efter hvarje nummer sänkte instrumentet och slog upp de tunga ögonlocken låg samma uttryck på djupet af hennes stora mörka blick. Endast någon sällsynt gång vid en ihållande stark applåd skildes de fast slutna läpparna för ett blixtnabbt leende, som blottade en hvit pärlrad i det intagande ansiktet. Men hennes blick sökte ingen, tackade ingen särskildt, lik stänket från ett främmande haf som ett ögonblick satts i svallning tog hon emot hyllningen, brådmoget medveten om dess värde. Och frestades hon någon gång att le på ett annat sätt, väcktes hon snart till besinning vid trummans varnande hvirflar. Det var moderns skarpa ögon, som bevakande följde henne med ett evigt oblidkeligt: Gör din plikt — och intet vidare!

Stackars Juanita! Alltid bland främlingar och alltid bevakad. Det finns endast två världar för henne — den halfsnygga, förhryda bostaden där familjen tränger ihop sig nattetid och den dammiga för allas blickar blottställda estraden med den okända salongen framför. Den tredje, den verkliga världen, där människor lefva i växlande umgänge med hvarandra, hemmets och frihetens värld, den hade hon aldrig känt, aldrig. Från det hon var sju år och nätt och jämnt kunde föra violinstråken mellan sina spåda händer hade hennes lif varit estradens och kyffets.

— Håll ut, min flicka! — sade fadern, då han såg dotterns trötta min under de rastlösa öfningarna med nya program hvarje morgon — ännu någon tid och vi ha spelat in så att vi kunna slå oss till ro i vårt hemland.

O, hemlandet, hemlandet? Ja, dit längtar hon, till sin egen ras, sitt eget folk, sitt eget språk. Till människor som kunna möta hennes ögon med fränders blick och förstå hvad hon talar. O, huru hon längtar hem, till barndomens marker, till den breda blå floden, där skeppen glida fram mellan grönskande kullar och drömska slott, till vinbergen och liljefälten. Till något som är hennes helt och hållet. Till en enda liten fläck på den älskade jor-

den, där solen går upp öfver en dag som hon får rå om, kanske ligga i en solig, doftande backe och se upp i den blå himlen och slippa allt, slippa spela och fara illa, slippa bannor och förebräelser, slippa närgångna blickar och dåliga lidelser — o, endast lefva befriad från detta förhatliga lif, som binder henne vid dagens flyktande timmar som kädjan binder sin fånge vid galärerna.

Hem, hem, dit längta de alla. Det bryter fram någon kväll, när en af familjemedlemmarna tar sitt instrument och börjar spela gamla kända kära melodier. Då går en underlig rysning genom alla, och Juanita kväver sin gråt.

Och det lilla kapellet fortfar att resa den långa omvägen till sitt land. Hvarje kurva är ett steg närmare de ljufva älskade markerna vid den breda blå floden, hvarje afton på en främmande estrad en ny fog i deras blifvande hem. — Håll ut! — nickar fadern — håll bara ut, vi äro snart framme.

Då kom det stora molnet, hvarur så många åskviggas skulle slå ned öfver Europa. Det kom seglande, man visste knappast hvarifrån, och kastade sin väldiga skugga öfver världen.

Tyskland stod i krig! Hemlandet Kanaan mot hvilket de vandrat så länge, badande sina långtansfulla ögon i dess aflägsna ljus, mörknade till tunga tider. Fredslandet blef stridslandet, hemmet, det länge drömda, föll i spillror och grus, hvilat blef nya offer.

Tyskland stod i krig. Har du fått ett telegram någon gång, hvari stått att far eller mor varit döende? Då förstår du hvad de kände. Då vet du hvad som började röra sig i deras bröst och gripa dem med det aldrig utreddas fruktansvärda och evinnerliga makt. Då förstår du också att det med denna visshet blef dem tungt att fatta stråke och instrument, att sitta lugna och spela medan stridens då steg kring deras fädernesland som brusset från ett stort växande vatten.

A, det var som om hemlängtan rifvit upp ett ymnigt blödande sår i deras hjärtan, som om en järnpott fallit igen på deras väg och utestängt solens ljus.

Tyskland stod i krig.

Undrande såg publiken upp mot det lilla kapellet, som liksom slutit sig närmare samman kring en gemensam hemlighet, mot ett gemensamt öde. Det fanns icke en som ej kände att de få människorna däruppe på estraden voro ett stycke af ett helt och stort, af en nation som gick mäktiga och ovissa öden till mötes.

Blekare än någonsin stod Juanita längst framme vid barrieren. Hennes hvitklädda gestalt trädde så rank och stolt fram ur estradens skugga, ljuset flöt guldklart kring hennes svarta hår, öfver hennes smala sorgsna panna och mörkfransade ögonlock.

Med ett djupt lidelsefullt allvar spelade de alla denna kväll. En stor längtan vidgade deras bröst, en djup och innerlig kärlek fyllde dem. Nummer efter nummer svann hän såsom syner i en och samma dröm, såsom ord ur en och samma stämning. Omärkligt gled de längre och längre från publiken och djupare och djupare in i sin egen längtan.

Tills de icke kunde motstå läugre — det gick en hviskning, en skälning af samförstånd emellan dem — och tung och brusande, klar och ren som floden själf vällde hymnen fram, Die Wacht am Rhein.

Det var en befrielse. Ändtligen och såsom aldrig förr fingo de sjunga ut sin stora hemlängtan och fritt bikta den hemlighet som de lärt sig för-

Fortf. å sid. 781.

Pr. s. foto. Bild: Bengt Sjöström.

MEDALJUTDELNING VID HALL.

ångfartyget Färnström låtit förärdiga för sin och sin besättnings räkning. Flotten består, som af bilden synes, af tomtåt förenade med hvarandra medels ett stativ. Kapten Söderström har under krigsåret gått med sten på England, en last som om ångaren drabbas af någon olycka i öppen sjö knappast lämnar tid till utsättande af räddningsbåtar. En flotte af öfvan anförda slag torde i sådant fall kunna göra långt pålitligare tjänst.

*

Svenska polis- och skyddshundföreningen har i dagarna

En högtidlig medaljutdelning ägde den 25 augusti rum vid uppfostringsanstalten Åkerbrukskolonien Hall i närheten af Södertelge. Vid högtidligheten, hvilken försiggick i anstaltens kapell och förrättades af landshöfding Sahlin, erhöilo sex af anstaltens gamla tjänsteinnehafvare K. Patriotiska sällskapets guldmedalj och ytterligare en den större silfvermedaljen.

*

Nedanstående bild visar en praktisk och med enkla medel åstadkommen räddningsflotte, hvilken kapten Söderström ä

SVENSK SJÖKAPTENS RÄDDNINGSFLOTTE FÖR BESÄTTNINGEN under resor till och från England. Foto. Dahlgren, Åhus.

Pr. s. foto.

Kilohz Kem. A.-B. Bengt Sjöström, Stäm-Gö.

FRÅN POLISHUND-PRÖFNINGEN I STOCKHOLM. Hund som räddar sin vårdare från en anfallande "bof".

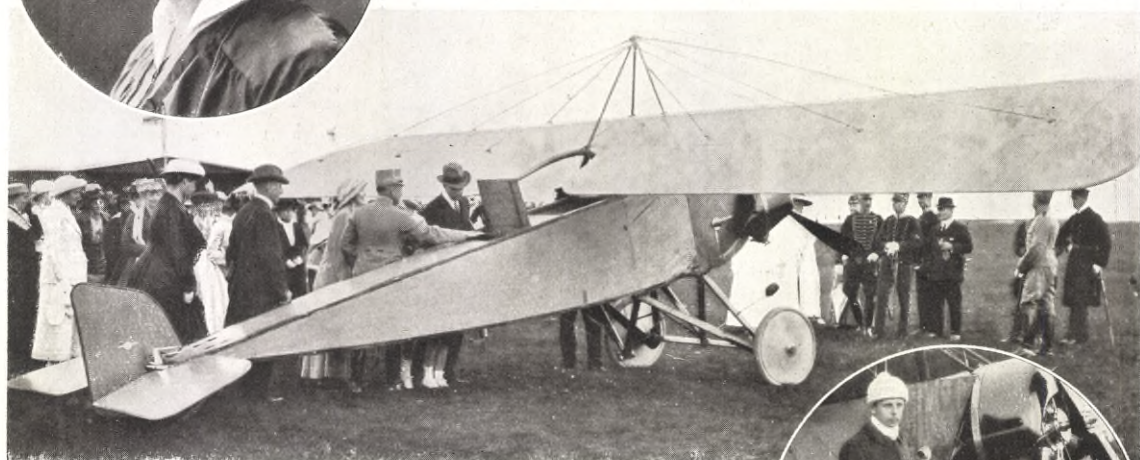
i Stockholm haft pröfning och uppvisning med polishundar från hela landet. Pröfningarna, som togo sin början den 26 augusti på exercisfältet vid Frösunda och fortingo under de följande dagarna, afslutades den 28 augusti med en på aftonen anordnad offentlig uppvisning i Stadion. Pröfven gäfvos i en del fall synnerligen goda resultat.

DE SKÅNSKA KVINNORNAS AEROPLAN.

Den af *skånekvinnornas aeroplankommitté* inköpta och till staten skänkta flygmaskinen profflög den 20 augusti på flygplatsen vid Landskrona af den kände aviatören d:r Thulin, som därvid utförde en synnerligen vacker flygning öfver staden med landning på startplatsen efter tolf minuters färd. Flygningen öfvervars af kronprinsparet som på det hjärtligaste komplimenterade d:r Thulin till den lyckade turen.

Staten, hvilken nu öfvertager monoplanet, representerades af chefen för fälttelegrafien major Amundson. Bland öfriga närvarande märktes *fröken Ellen Möller*, som varit den drivande kraften i det

Klöße: Amgi Nilförsvar

FRÖKEN ELLEN MÖLLER hvilken främst är värd erkännande för den storartade insamlingen. — (Foto. Rude, Höganäs.)

KRONPRINSPARET VID PROFFLYGNINGEN I LANDSKRONA DEN 20 AUG.
Foto. Hafström, Landskrona.

D:R THULIN, SOM PROFFLÖG AEROPLANET.

Efter porträtt. Klöße: Amgi Nilförsvar
P. F. P:SON HIERTA, DÖDAD UNDER STRID MELLAN GENDARMER OCH PERSISKA RÖFVARE. Text å sid. 780.

energiskt bedrifna insamlingsarbetet för aeroplanet, och som vid proflygnings-tillfället emottog uttryck af erkännande af kronprinsparet.

Monoplanet har tillverkats vid d:r Thulins flygmaskinsverkstäder.

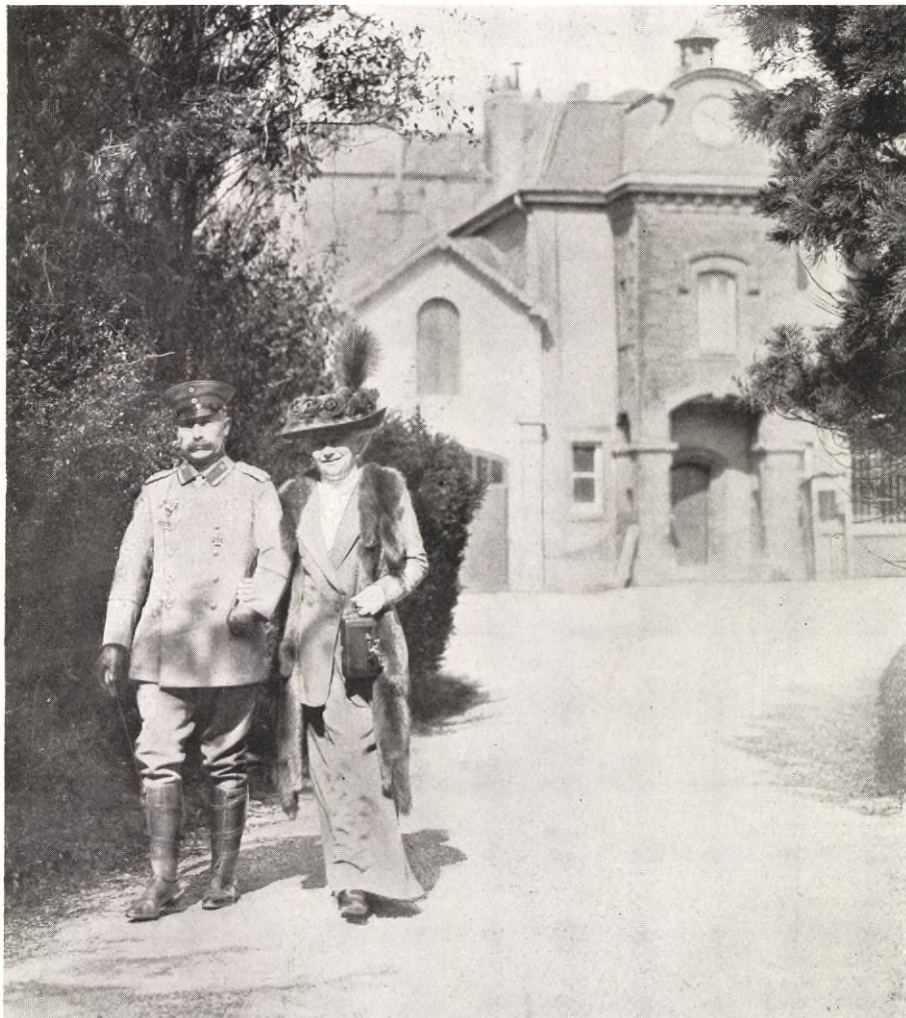

Efter porträtt. Klöße: Amgi Nilförsvar
J. VON STEDINGK TILLDELAD GULDMEDELJ för en vacker räddningsbragd. Text å sid. 780.

Efter porträtt. Klöße: Amgi Nilförsvar
J. SCHÜSSLER, förlagsgifvare till nationalmärket för ångare, har erhållit en hedersgåfva från Sv. redareföreningen. Text å sid. 780.

TYSKLANDS KEJSARPÄR MÖTES.

FRÅN ETT BESÖK SOM KEJSARINNAN AUGUSTA NYLIGEN GJORDE HOS SIN GEMÅL VID KRIGSFRENTEN lämna vi ofvanstående vackra och ur många synpunkter intressanta ögonblicksbild.

VÄRLDSKRIGET.

Med en dramatisk snabbhet ha händelserna under världskrigets femtiosjätte vecka, 22—29 augusti, utvecklats på den ryska krigsskådeplatsen. Efter de stora fästningarna Kovnos och Novo Georgievskis fall följde redan den 23 Ossovetz' utrymning af ryssarne, hvarmed det sista fasta hindret framför Grodnolinjen utlämnats åt de framryckande tyskarne. Eichhorn har därpå söder och öster om Kovno tryckt de med för tviflans mod kämpande ryska eftertrupperna allt närmare in på Grodno-Vilnalinjen, hvarunder centern af hans armé ryckt an mot det lilla, men starka Njemensparret Olita, som utrymdes af ryssarne den 27. Efter Ossovetz' fall — fästningen utmanövrades, och besättningen synes i god tid hunnit sätta sig i säkerhet — ha de på detta afsnitt opererande trup-

Efter fotografi.

FRAMFÖR BREST-LITOVSK: Ammunitionskolonn och kavalleri.

© Ioh: Bengt Sjöberg

Rfoter fotograf
 Kikola: Bengt Sjöström
 DEN RYKTBARE ARTILLERIGENERALEN VON BESELER,
 NOVO GEORGIEWSKS BETVINGARE.

perna hastigt marscherat mot den viktiga järnvägs-
 knuten *Bjälstock*. Den 26 hade spetsarne af *von*
Schollitz armé nått denna plats. Närmast söderut, där
Gallwitz har sitt operationsområde, ha trupperna hållit
 jämna steg med framryckningen i det hela. Norr
 om *Bjelsk* möttes de i början af veckan af ytterst
 hättiga ryska motanfäll. Söder om *Bjelsk* *träng-*
des ryssarne ner mot *Bjälöveskaskogen*, sedan de
 dessförinnan förlorat 4,500 man i fångar. Prins
Leopolds armégrupp hade omkr. den 24 redan gått
 öfver linjen *Klescheli-Rasna*, där öfver 3,000
 fångar togos. Söder om urskogsdistriktet för-
 mädde ryssarne ännu den 26 att hålla stånd.

Mackensens armégrupp fortsatte sina framgångs-
 rika operationer mot den stora centraljästningen
Brest Litovsk, det sista värnet vid Bug-linjen. Den
 venstra flygeln under *Josef Ferdinand* och *Koevess*
 prässade sig fram norr om fästningen genom det
 s. k. Pulvaafsnittet, medan samtidigt platsen hota-
 des från väster och söder. Läget hade blifvit desto
 hotfullare för ryssarne, som österrikiskt kavalleri
 tillhörande de förbundnas högra flygel den 24 ryckt
 in i *Kovel* och därmed afskurit en af fästningens
 viktigaste förbindelser. Den 26 föll *Brest Litovsk!*
 Därmed kulminerade krigshändelserna på ostfronten
 under den gångna veckan. Med stor spänning af-
 vaktar man. huru efter denna ödesdigra händelse,
 som fortare än man väntade gick i uppfyllelse, den
 ryska reträttens fortsättande skall gestalta sig.

Från den västra krigsskådeplatsen har rappor-
 terna haft föga nytt att berätta. Det har stått stri-
 der på olika puukter, i *Vogeserna*, i *Souchezafsnit-*
tet, i *Argonnerna*, men ingen förändring har in-
 trätt. Den 23 på morgonen visade sig en stark
 engelsk eskader utanför *Zeebrügge* och utsatte

Rfoter fotograf

NAREW-FLODEN VID ROZAN EFTER DE HARDA STRIDERNA.

Kikola: Kem. A.-J. Bengt Sjöström, Stålmått

Öfverst: TYSKT OCH ÖSTERRIKISKT KAVALLERI PASSERAR WEICHSEL ÖFVER EN NYANLAGD PONTONBRO VID PRAGA, WARSCHAUS FÖRSTAD. Nederst: DEN AF RYSSARNE SPRÄNGDA STORA JERNBRON ÖFVER WEICHSEL VID WARSCHAU ISTÅNDSÄTTES REDAN AF TYSKA GENITRUPPER.

staden för ett kort bombardemang. 60 engelska, franska och belgiska flygare företogo den 26 en flygräid mot Saarlouis, där ett större antal bomber nedkastades öfver militära anläggningar.

På italienska fronten ha Cadornas trupper åter gått till anfall på skilda punkter, mycket blodiga strider ha utkämpats, men ingendera sidan har kunnat rubba motståndarens ställning.

Icke håller vid Dardanellerna har läget nämnvärdt förändrats efter engelsmännens nya landstigning vid Suvlaviken. Allt tyder emellertid på, att

ententen nu tvingas att söka få till stånd ett afgörande på denna ytterst viktiga krigsskådeplats.

Bland politiska nyheter märkes Italiens krigsförklaring till Turkiet, som aflämnades redan den 20, men först officiellt bekräftades den 22, vidare en ökad spänning mellan Amerika och Tyskland på grund af Arabicaffären, och slutligen en uppgift från Balkan om en bulgarisk-turkisk öfvenskommelse rörande gränsen mellan de båda länderna. Härigenom skulle Turkiet ha tryggt sig för ett angrepp från norr.

TSAREN VID FRONTEN, efter en nyligen tagen ögonblicksfotografi.

Text till porträtten å sid. 776.

En af de svenska gendarmeriofficerarne i Persien kaptan Philip Fredrik Ph:son Hierta har enligt till svenska utrikesdepartementet ingånget telegram stupat under en strid mellan gendarmer och ett band persiska röfvere.

Kaptan Hierta, som var född 1886, utnämndes år 1908 efter vid Karlberg aflagd officersexamen till underlöjtnant vid Skaraborgs regemente, men tog efter några år afsked öfver stat och uppehöll sig därefter utomlands. År 1913 återvände han till sitt regemente men tog påföljande år definitivt afsked ur tjänsten och inträdde därefter vid persiska gendarmeriet samt gjorde sig här känd och värderad som en synnerligen duglig och plikt-trogen officer.

*

Löjtnanten i flottan John Schüssler, som på sin tid gaf vår handelsflotta det goda uppslaget att, till skydd mot undervattensbåtsanfall, å sina fartyg anbringa tydligt framträdande, målade nationalitetsmärken har som en gärd af tacksamhet af Svenska redareföreningen fått mottaga en ståtlig hedersgåfva, åstadkommen genom subskription inom föreningen. Vid öfverlämnandet, hvilket ägde rum på Redareföreningens kontor i Göteborg, uttalade föreningens ordförande, hr Justus Waller, de svenska redarnes tack till löjtnant Schüssler samt anknöt här-

till en önskan om fortsatt godt samarbete med mel-Sveriges marin och handelsflotta. Hedersgåfvan utgjordes af ett från hofjuvelerare Hallberg utgånget cigarrskrin i silver med å locket ingraverad bild af ett ångfartyg med nationalmärke med svenska flaggan i emalj.

*

Ynglingen Styrbjörn von Stedingk, son till direktören i Djursholms a.-b., frih. L. von Stedingk har i dagarne af K. M:t blifvit tilldelad medaljen i guld af femte storleken med inskrift för berömliga gärningar. S. utförde d. 16 juni en mycket

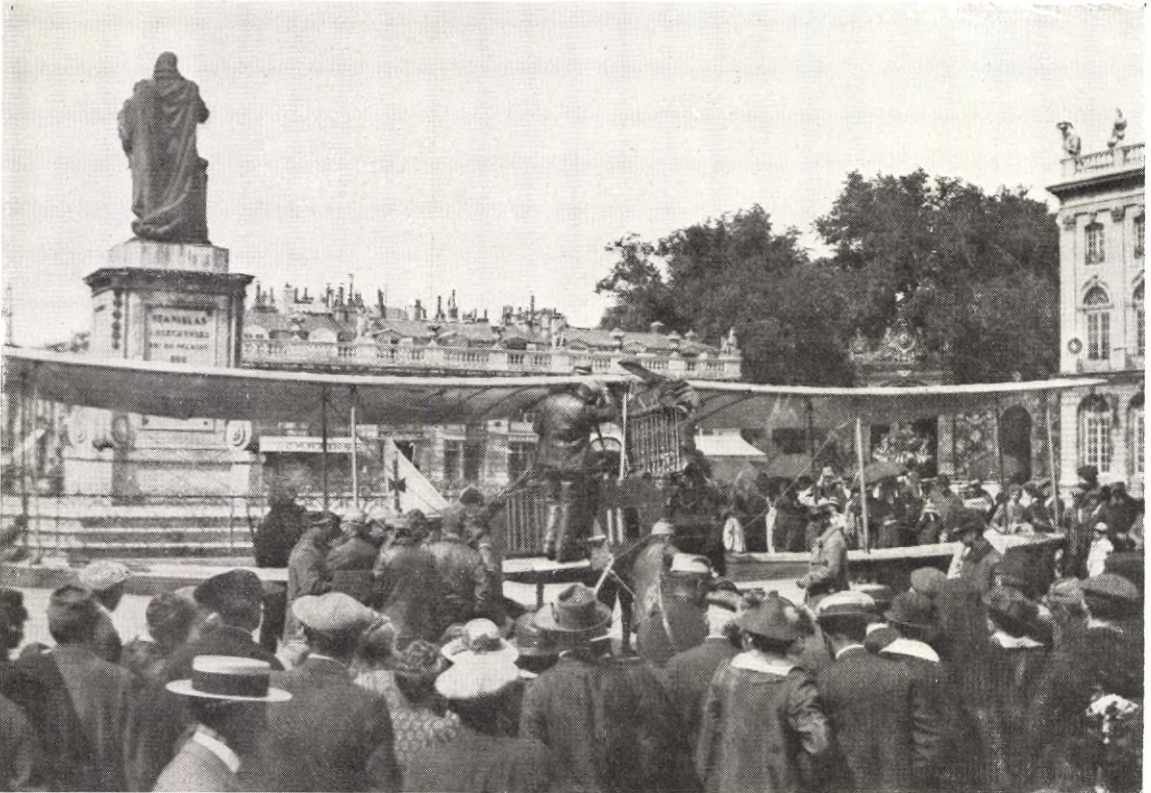
vacker räddningsbragd vid Djursholms ångbåtsbrygga då han räddade en 9-årig gosse från att drunkna genom att dyka ner efter den redan försvunne.

Efter fotografi

Kl. 10:45. S. 16/10/1914

STOR RYSK FÄLTKANON TRANSPORTERAS UNDER GRÖNSKANDE FÖRKLÄDNAD TILL SKYDD MOT VAKSAMMA TYSKA FLYGARE.

TYSK FLYGARE SOM BOMBARDERAT NANCY TVINGAS ATT GÅ NED I STADEN.

ABBÉ BAISNEE, pastor vid ett infanteriregemente, har fått ena armen amputerad och tillde'as militärmedaljen och krigskorset.

Forts. fr. sid. 774.

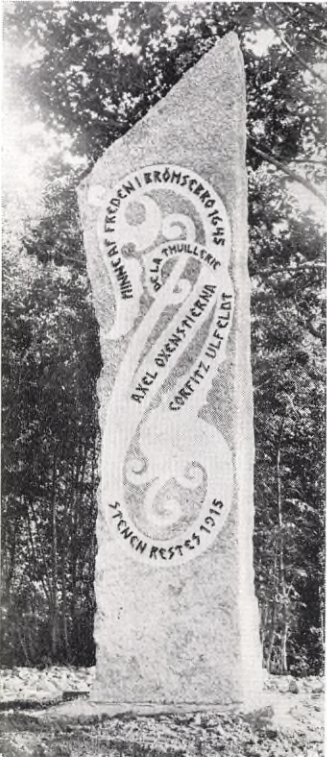
tiga på främmande jord. Die Wacht am Rhein-sången ur deras egen folksjäl, som hade makt öfver dem som ingen annan, som millioner sjungit i lycka och som millioner nu skulle sjunga i ofrid och nöd.

De spelade icke för publiken längre, den hade de glömt. Öfver deras ansikten låg ett sällsamt skimmer, som icke kom af den nordiska sensommarkvällens blida skymning, och som publiken icke såg. Den såg endast Juanita.

— Se! — flög det som ett förstämndt brus från bord till bord — se, hon gråter. Juanita gråter!

Och öga efter öga sökte undrande och medlidsamt det unga sorgsna ansiktet, som i nästan liflös stelhet lutade sin profil öfver instrumentet. Under de nedfällda ögonlocken, utefter de bleka kinderna rullade tår efter tår, medan från violinen tonerna pärlade klara och rena, trygga och förtröstansfulla som löftet från en lifvakt, hvilken står eller faller med det den vaktar.

Och publiken förstod. Ingen applåd bröt tystnaden, intet ord. Molnet stod öfver världen, blixten hade redan tändt. Juanitas tårar rullade till tusentals andra ned i tidens ödesdigra sköte. Och de stora ögonblickens stora förstående ilade som strömmar genom själar och bröst: — Tänk — tänk, om det gällt vårt eget!

MINNESSTEN ÖFVER FREDEN I BRÖMSEBRO. AFTÄGKT D 15 AUG.

Till hugfästade af den för Sverige så ärorika *freden i Brömsebro* år 1645 har i Brömsebro rests en minnessten hvilken åttäcktes d. 15 sistlidne aug. Högtidstalet hölls af landshöfdingen greve H. Wachtmeister, hvarefter landshöfding C. Cedercrantz mottog stenen såsom en svenska statens egendom.

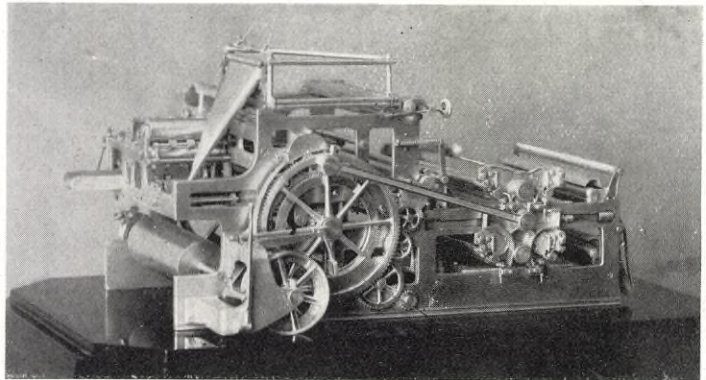
Vi återgifva här en bild af *Carl X Gustafsstatyn i Uddevalla*, hvilken åttäcktes d. 31 aug. samt skola i vårt nästa nummer återkomma med bilder från åttäcknings-

CARL X GUSTAF-STATYN I UDDEVALLA, åttäcktes den 31 aug. af konungen. Professor Lundbergs modell.

högtidligheterna, vid hvilka konung Gustaf, på inbjudan, gifvit sitt löfte att närvara.

En lika originell som i konsthänsende vacker *hedersgåfva* fick rådmann A. Elliot i Karlskrona mottaga på sin födelsedag den 21 aug. Gåfvan, hvilken af K. L. Svenssons Eitrs Bokindustri-A.-B. och Blekinge Läns Tidning jämte resp. officiners funktionä-

EN OVANLIG HEDERSGÅFVA, en tidningstryckpräss af silfver i miniatyr till rådmann A. Elliot i Karlskrona.

efter fotograf.

GIFVANDE PÄRLFISKE I EN SMÅLANDSA.

Källa: Bengt Silfverparre

rer öfverlämnades till herr Elliot i hans egenskap af verkställande direktör i de båda företagen bestod af en i matt silfver utförd duplexpress i miniatyr. Arbetet som utförts af juvelerare Carl Nygren i Karlskrona utmärker sig för en minutiös detaljbehandling.

I en af Smålands åar ha sedan några år ingenjörerna Wilhelm Thisell och Fredrik Rääf idkat pärlfiske. Just i dagarna har detta fiske lönats med godt resultat och bland annat har man funnit här afbildade flodpärlmusslor, af hvilka en innehöll en pärla om $5\frac{3}{4}$ karat, värderad till 800 kr.

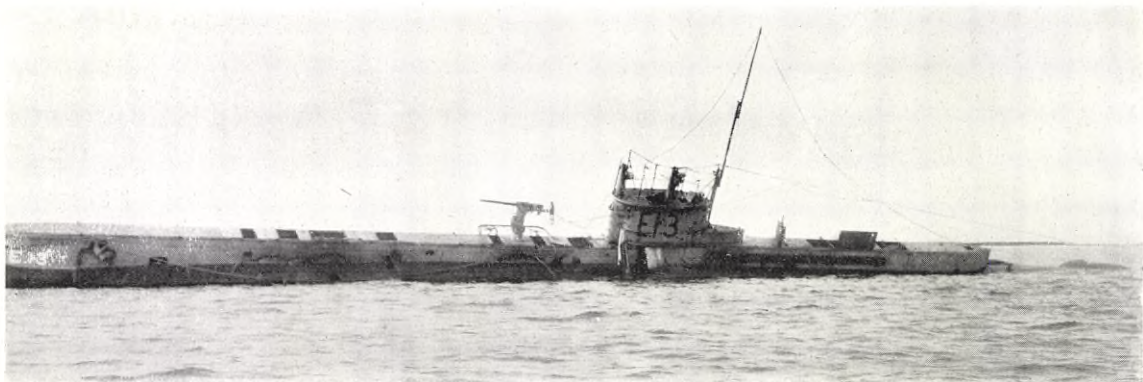

Foto. Küller, Malmö.

Kisthöl: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, S:tms-110.

DEN ENGELSKA UNDERVATTENSBAÛEN "E 13" PÅ CRUND VID SALTHOLM I ÖRESUND.

Efter fotograf.

Kisthöl: Bengt Silfversparre

BOMTILLVERKNING VID DARDANELLERNÄ.

En svår järnvägsolycka inträffade den 14 aug. i England i närheten af Rugby. På ett irländskt posttåg, hvilket befann sig på väg till London, brast en pistonstång på lokomotivet med den påföljd att maskinen slungades åt sidan och blef liggande öfver ett jämnlöppande spår. I nästa ögonblick körde ett på detta spår från London kommande tåg in i det förolyckade tågets spillror och fick därvid sitt lokomotiv och en del vagnar krossade. Vid olyckan omkomma 9 personer och ett 20-tal skadades svårt.

Efter fotograf.

Kisthöl: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, S:tms-110.

JÄRNVÄGSKATASTROFEN I ENGLAND DEN 14 AUGUSTI Å IRLÄNDSKA EXPRESSEN.

200 MILLIONER I ENGELSKT GULD TILL NEW YORK.

För att stärka *Englands finansiella ställning i Amerika* afsändes nyligen från Bank of England i London till Halifax i Canada ett belopp af 52 millioner dollars. Skatten, den största som någonsin anförtröts åt en köl, transporterades öfver Atlanten och därvarande krigszon ombord på ett engelskt slagskepp, hvilket konvojerades af en stor flottilj torpedbåtar, torpedbåtsförstörare och kryssare. Guldkonvojen stod enligt hvad man tror sig veta under befäl af amiralen *sir David Beatty* densamme som kommanderade de engelska sjöstridskrafterna i

Efter *tidningsfotografier*.

Öfverst: DEN ENGELSKA GULDSÄNDNINGEN AFLASTAS UNDER POLISSKYDD.

Nederst: TJUGOTRE MOTORVAGNAR UNDER STARK ESKORT TRANSPORTERA GULDET från jernvågsstationen till amerikanska skattkammaren i New York.

sjöstriderna vid Helgoland den 28 aug. 1914. Från Halifax fördes den väldiga guldskatten i sju järnvågsvagnar af stål, ledsagade af 40 beväpnade vaktare, till New York samt från järnvågsstationen här till vederbörande bank i 23 motorvagnar, hvilka åtföljdes af en till tänderna beväpnad poliseskort.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser, eller goda fotografier af tilldragelser för dagen.

INNEHÅLL

Direktör *John Jeansson* (biografi och helsidesporträtt). — Nykterhetsdeputationen hos konungen. — Skånekvinnornas aeroplan profflyges. — Civilministern på jernvägsinspektion i Norrland. — Karl X Gustafsstatyn i Uddevalla. — Minnessten öfver freden i Brömsebro aftäckes. — Spårvägsföreningens årsmöte. — Polishunduppvisning i Stockholm. — "Eastland" katastrofen i Amerika. — "Arabic". — Jernvägsolycka i England. — Världskriget. — Tyska källsarporet. — Bilder till den svenska dagskrönikan. — Brokigt utomlandsnytt. — "Musikkapelle". Berättelse af *Signe Lagerlöw*.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

P. A. L. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. CÅTERBORO.